

ВПЛИВ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ НА СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ РЕГІОНУ

Ярова А.Ю.

Науковий керівник – Краснокутська Ю.В., канд. екон. наук, доцент

Туризм в теперішній час відіграє недостатньо важливу роль в економіці країни, між тим розвиток усіх видів туризму, а особливо внутрішнього туризму може вирішити ряд не тільки економічних, но і соціальних проблем. Соціально-економічні особливості та проблеми розвитку внутрішнього туризму у вітчизняній літературі розглядаються в двох аспектах: с точки зору впливу соціального устрою суспільства на внутрішній туризм та з точки зору впливу туризму на соціальну сферу. Щодо впливу соціального устрою суспільства на розвиток внутрішнього туризму, українські реалії не дозволяють стверджувати про наявність внутрішнього туризму як самостійної сфери туристського бізнесу для соціального незахищених або слабо захищений категорій населення: пенсіонерів, учнів, інвалідів, деяких робітників культури та мистецтва). Низька матеріальна та соціальна забезпеченість не дозволяє перелічених категоріям населення в повній мірі користуватися послугами, що надаються.

Вплив внутрішнього туризму на соціальну сферу можна розглядати у відповідності з наведеними напрямками:

1. Розвиток внутрішнього туризму сприяє створенню робочих місць. Існують певні закономірності: кадри нижчої ланки (повари, покоївки, сторожи) в основному залучаються з місцевого населення; робітники більш високої кваліфікації приїжджають в туристські комплекси з міст. Значна частина зайнятих у внутрішньому туризмі – жінки. В певній мірі це пов'язано з тим, що внутрішній туризм має яскраво виражену сезонність, а чоловік як опора в сім'ї повинен мати стабільну роботу. Крім того, якість робочих місць у внутрішньому туризмі відрізняється значною питомою вагою зайнятих неповний робочий день.

Нова форма внутрішнього туризму для українського ринку – сільській (зелений) туризм. Місцеве населення з задоволенням приймає туристів в приватні оселі, як стають своєрідними міні-готелями.

2. Освітні функції внутрішнього туризму. Місцеве населення повинне підвищувати свій освітній рівень, щоб відповідати певній кваліфікації. Жителі населених пунктів, розташованих поряд з крупними туристськими комплексами та санаторіями, можуть цілеспрямовано навчатися туристським спеціальностям.

3. Розвиток культури місцевого населення. При відвіданні місцевих культурно-історичних пам'яток значна увага приділяється знайом-

ству з культурою та побутом місцевого населення. В районах етнічного туризму в останні роки активно відроджуються традиції та культура місцевого населення. Створюються центри національної культури, підприємства харчування, відроджуються традиції різних національностей, створюються творчі колективи, розвиваються національні види ремесел та спорту. Велике значення в розвитку культури мають свята, в ході яких різноманітні колективи демонструють рівень своєї майстерності, а туристи знайомляться з життям регіону.

4. Розглянуті прямі (вплив соціуму на туризм) та зворотні (вплив туризму на соціум) зв'язки, значно впливають на туристські мотивації населення. Однак, не розглядаючи соціально-психологічні особливості цього процесу, слід відмітити його слабку обґрунтованість з точки зору економічного аналізу.

Більшість авторів пов'язують зміну попиту на внутрішній туризм з такими соціальними факторами, як структура сімей, умови життя та праці, рівень освіти, а також наявність вільного часу. Між тим в основі перелічених соціальних компонентів громадського життя полягає економічна складова, оскільки потреба людини у відпочинку, що відноситься до вторинних потреб, існувала завжди, а спосіб її реалізації визначається не в останню чергу наявністю вільних грошових коштів. З часом очікується зміна відношення українців до подорожей: тривала щорічна відпустка все частіше буде проводитися вдалі, в той час як в найближчих туристських регіонах скоріше будуть проводитися короткотермінові відпустки. Мешканці великих міст все частіше будуть віддавати перевагу одноденним відвідуванням близько розташованим туристським центрам без ночівлі, або двох-трьохденному відпочинку в кінці тижня. Дуже вірогідно, що будуть посилюватися тенденції до переваги індивідуального туризму груповому. Скоротяться колективні подорожі, виникне потреба в більшій індивідуальній пропозиції туристських послуг, що виходять за рамки простого перебування в домах відпочинку та на базах, зростуть вимоги до якості засобів розміщення та харчування.

Розглянутий вплив соціального устрою суспільства на внутрішній туризм та вплив туризму на соціальну сферу дозволяє оцінити загально соціально-економічну ситуацію, на фоні якої відбувається розвиток внутрішнього туризму.